

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐเขตภาคกลาง

Causal Relationship of Factors Influencing the Educational Supervision Model of Public Secondary Schools in the Central Region

วาสนา วงษ์สังข์^{1*}, พิชญาภา ยืนยาว²,ธีรวิธ ธาดาทันติโชค³ และนภาพรณ์ ยอดสิน⁴

Wasana Wongsung^{1*}, Pitchayapa Yuenyaw², Theerawoot Thadatontichok³ and Napaporn Yodsin⁴

^{*1,2,3,4}

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม นครปฐม 73000

^{*1,2,3,4} Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University,
Nakhon Pathom 73000

Received : October 29, 2024 Revised : December 11, 2024 Accepted : December 14, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของการบริหารสถานศึกษาและการนิเทศการศึกษา 2) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา 3) ยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธีกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคกลาง จำนวน 968 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุ ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบเชิงยืนยันที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาประกอบด้วย สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา หลักการบริหารสถานศึกษา สมรรถนะครูทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา และกระบวนการนิเทศการศึกษา

2. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 731.901$, $\chi^2/df = 1.091$, CFI = 0.997, GFI = 0.959, AGFI = 0.953, RMR = 0.010, RMSEA = 0.010) ค่าอิทธิพลรวมจำแนกตามองค์ประกอบประกอบด้วยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเท่ากับ 0.25 หลักการบริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.54 สมรรถนะครู มีค่าเท่ากับ 0.34 ทักษะการนิเทศ

ของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.33 และกระบวนการนิเทศการศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.21

3. ยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษามีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และนำไปใช้ได้จริงสามารถนำมาเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามบริบทที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ, รูปแบบการนิเทศการศึกษา, โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) study the confirmatory elements of educational institution administration and educational supervision. 2) study the causal relationships of the elements that influence the educational supervision style. 3) confirm the causal relationships of the elements that influence the style educational supervision using integrated research methods. A sample group of 968 educational institutions under the Office of the Basic Education Commission, Central Region, was obtained using a multi-stage random sampling method. The research instrument were a questionnaire, statistics used to analyze the data include mean, standard deviation, exploratory factor analysis, and causal influence analysis.

*วาสนา วงษ์สังข์

E-mail : kunwas48@gmail.com

The research results found that

1. Confirming elements of educational institution administration and educational supervision that have an overall influence on the educational supervision style, consisting of principles of educational institution administration, competency of school administrators, teacher competency, educational supervision process and supervision skills of educational institution administrators, respectively.

2. The causal relationships among the components influencing educational supervision styles are consistent with empirical data ($\chi^2 = 731.901$, $\chi^2/df = 1.091$, GFI = 0.959, AGFI = 0.953, RMR = 0.010, RMSEA = 0.010) the total influence value classified by component consists of competencies of school administrators with a value of 0.25, principles of school administration with a value of 0.54, teacher competencies with a value of 0.34, supervision skills of school administrators with a value of 0.33, and educational supervision processes with a value of 0.21

3. Confirm the causal relationship of the elements that influence the educational supervision model to be accurate, appropriate, feasible, and actually usable. It can be used as a guideline for developing educational management and educational supervision in secondary schools according to the context that is more appropriate and efficient.

Keywords : Causal Relationship, Educational Supervision Model, Secondary Schools

1. บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา จึงจำเป็นที่มนุษย์จะต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายของกระแสโลก ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงความท้าทายดังกล่าวคือ คุณภาพของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งและจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการ

พัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิดวิเคราะห์รู้จักการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 1) ซึ่งสอดคล้องกับตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลาย ประกอบด้วย กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศ ติดตามประเมินผล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, น. 29) มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนา” สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้ตอบรับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา การนิเทศภายใน โดยวางกรอบแนวคิดไว้คือ การนิเทศภายในโรงเรียนยุคใหม่ มีห้องเรียนคุณภาพเป็นหัวใจสำคัญในการนิเทศ และเชื่อว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้นได้ จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบและปัจจัยที่ส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียนนั้น โรงเรียนและครูผู้สอนต้องมีการจัดการศึกษาที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยผู้เรียน ซึ่งการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีการวัดและประเมินคุณภาพการสอนของครู ส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครู มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือชี้แนะและพัฒนางานด้านคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้ใหม่ ๆ การใช้และการสร้างนวัตกรรมด้านการสอน และการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ครูสามารถปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของประเทศที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการเป็นผู้นำ และทักษะการนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม กระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

(ศิริวรรณ ลี้กิจเจริญผล, ประเสริฐ อินทร์รักษ์, และ นพดล เจนอักษร, 2561)

การนิเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยิ่ง เป็นระบบสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการบริหารการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพราะการนิเทศการศึกษาเป็นการรวมความคิดทางสมองของผู้ให้การนิเทศ ผู้รับการนิเทศและผู้สนับสนุนการนิเทศเข้าด้วยกันเพื่อผลสุดท้ายที่แท้จริงคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและนักเรียนที่มีคุณภาพตามที่หวังไว้ทุกประการ ในการดำเนินการประสบความสำเร็จลุล่วงด้วยดีและมีประสิทธิภาพให้สนองตอบกับสภาพปัจจุบันที่โรงเรียนมีความเหลื่อมล้ำและแตกต่างหลากหลายทั้งมาตรฐานและคุณภาพ โดยมุ่งหวังให้เกิดการนิเทศด้วยวิธีการที่หลากหลายและเข้าถึงสถานศึกษาทุกกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงครูทุกพื้นที่อย่างเท่าเทียมกันเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดสภาพที่มีความเท่าเทียมกันทุกแห่งทั้งนี้เพื่อลดช่องว่างทางการเรียนรู้และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียนบนฐานของระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ให้เป็นไปตามนโยบายและเจตนารมณ์ของหน่วยงานต้นสังกัดต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 1) ซึ่งสอดคล้องกับศรัณย์ภัทร์ อินทร์รักษาทรัพย์ (2558, น. 13) ที่กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันประสานงานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนแนะนำให้คำปรึกษาซึ่งกันและกันในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ทำให้การศึกษابรรลุเป้าหมายเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับวันชัย อยู่ตรง (2557, น. 17) ที่กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาว่าเป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่ปฏิบัติในโรงเรียน โดยความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศและเป็นวิธีการที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับจิตติมา วรณศรี (2557, น. 107) ได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศกับครูเพื่อดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ครูในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพแก่ครู ดังนั้นผู้บริหารจึงมุ่งบริหารโดยกำกับติดตามการทำงานของครูเพื่อหวังให้เกิดผลสำเร็จของการดำเนินงาน การนิเทศภายในสถานศึกษายังขาดการนิเทศแบบจริงจังและต่อเนื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาซึ่งประกอบด้วยกระบวนการเรียนการสอน กระบวนนิเทศการศึกษา กระบวนการบริหารจัดการดังกล่าวที่ว่า การจัดการที่ดีเป็นกุญแจนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร การนิเทศการศึกษาที่ดีนำไปสู่การจัดการที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, น. 46) ปัจจุบันการนิเทศการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรนั้น คือบุคลากรในโรงเรียนไม่มีส่วนร่วมใน การวางแผนการนิเทศและวางแผนการนิเทศไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อเสนอแนะของโรงเรียนสภาพปัญหาของการนิเทศ ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะ การนิเทศ ผู้บริหารไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศ ผู้บริหารขาดทักษะการนิเทศที่ดี ครูมีทัศนคติทางลบต่อการนิเทศ ขาดการเตรียมความพร้อม ไม่ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นไม่ดำเนินการตามแผน และขาดการประเมินผล และไม่สามารถนำผลการนิเทศไปใช้ประโยชน์ได้ แนวโน้มของการนิเทศในอนาคตเป็นการนิเทศที่ใช้รูปแบบไม่มีการขึ้นและนิเทศแบบไม่มีการร่วมมือ โดยผู้บริหารนั้นต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำ ผู้เอื้ออำนวย ผู้ประเมิน ผู้เสริมกำลังใจ และสอนแนะนำ หรือเป็นพี่เลี้ยงให้กับครู (เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2559, น. 12) ดังนั้น การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นจะต้องใช้กระบวนการการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการบริหาร การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การนิเทศการศึกษาจึงเป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาที่จะมุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ มุ่งพัฒนาบุคลากรให้ได้รับความรู้ ความสามารถในการพัฒนางานปฏิบัติงาน ซึ่งหมายถึงการเรียนการสอนโดยปรับปรุงเทคนิควิธีการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุผลตามเป้าหมาย ผู้บริหารและครูต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดซึ่งต้องอาศัยกระบวนการสำคัญ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการ

นิเทศการศึกษา ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องสอดคล้อง ควบคู่กันไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, น. 2) กระบวนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการจัดการ เรียนการสอนสำหรับผู้เรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศ ภายในสถานศึกษา และต้องเป็นความร่วมมือกันระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาคุณภาพทาง การศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษาจะคำนึงถึงทุก องค์ประกอบทางการศึกษาที่จะทำให้การสอนของครูมี คุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าว ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรงให้มีการปรับปรุง การสอนด้วยตัวครูเองอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาทักษะ การทำงานกลุ่มการพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูทำให้ผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการเรียนการสอนได้รับผล ประโยชน์จากการสอนของครู (Glickman, et al., 2009, p. 11) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ (2557, น. 20-21) ที่กล่าวว่ากระบวนการนิเทศมีความ สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ในโลกยุคศตวรรษที่ 21 เพราะกระบวนการนิเทศการ ศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาที่สำคัญยิ่งอันเป็น 1 ใน 3 ของกระบวนการหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากรายงานการวิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาคู และบุคลากรทางการศึกษาของ สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา (2553, น. ๗) สรุปผลการวิจัย ผลการศึกษา สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่าได้รับ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างและระบบ บริหารทำให้มีการกิจเพิ่มขึ้น และมีวิกฤติการขาดแคลน ครูผู้สอนในทุกช่วงชั้น และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล พงษ์ไพโรจน์ (2558, น. 91) พบปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาบุคลากรทาง การศึกษาของสถานศึกษาส่วนของงบประมาณสนับสนุน ไม่เพียงพอ บุคลากรได้รับการพัฒนาไม่ตรงตามความ ต้องการ รวมทั้งครูสอนไม่ตรงกับความต้องการ ขาดการ นิเทศการสอนที่จริงจัง

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยการนิเทศ

การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญและต้องดำเนินการอย่างเป็น ระบบและสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา องค์ประกอบและความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อ รูปแบบการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา และ นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษา นำข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาใน โรงเรียน มัธยมศึกษาไปใช้ในการขับเคลื่อนการบริหาร จัดการ การพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาและพัฒนา ตนเองในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 ศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารสถานศึกษา และการนิเทศการศึกษา

2.2 ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา

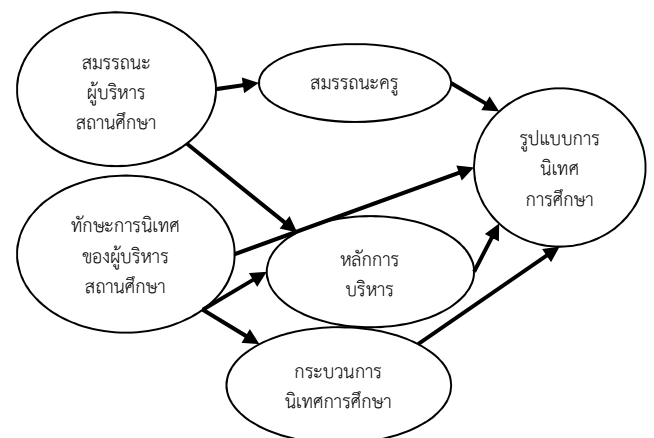
2.3 ยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา

3. สมมติฐานของการวิจัย

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพล ต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืน กับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการดำเนินงานวิจัยนี้ มีกรอบแนวคิดจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยขององค์ประกอบที่มีอิทธิพล ต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 กำหนดกลุ่มประชากรและตัวอย่างที่ใช้งานวิจัย

5.1.1 ประชากรที่ใช้งานวิจัย ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคกลาง จำนวน 636 โรงเรียน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคกลาง จำนวน 242 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายตามตารางของเครซีและมอร์แกน Krejcie & Morgan, 1970

5.2 การพัฒนาเครื่องมือในงานวิจัย มีดังนี้

5.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อกำหนดนิยามตัวแปรและใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

5.2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) เกี่ยวกับองค์ประกอบและความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5.2.3 นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ที่ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน

5.2.4 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น (opinion naire) โดยกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ตามนิยามตัวแปรที่กำหนด รวมทั้งนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาร่วมพิจารณา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามวิธีการของ Likert (1961:134) แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษาและประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา

การกำหนดค่าคะแนนของแบบสอบถาม ตอนที่ 2

ผู้วิจัยได้กำหนดเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2.5 นำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาขึ้นไปทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยหาค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา การใช้ภาษาและความเหมาะสม

5.2.6 นำแบบสอบถามที่สร้างภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item – objective congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 โดยนำข้อแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเพื่อให้มีความตรงและใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ

5.2.7 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู จำนวน 40 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาตรวจสอบด้านความเที่ยง (reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

5.2.8 ปรับปรุงข้อกระทงคำถามในด้านการใช้ภาษา ให้มีความเหมาะสมถูกต้องยิ่งขึ้น โดยผ่านการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

5.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

5.3.1 ขอความอนุเคราะห์สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมเพื่อจัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

5.3.2 ส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือราชการ และ Link/QR Code แบบสอบถามผ่าน Google Form

ไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคกลางที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 242 โรงเรียน จำนวน 968 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และครู 2 คน โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจาก Google Form ได้ข้อมูลกลับมา 867 คน คิดเป็นร้อยละ 89.56 นำข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจาก Google Form มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis)

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.4.1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.4.2 แบบสอบถามใช้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุ

5.4.3 แบบตรวจสอบรายการและยืนยันใช้ความถี่ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

6. ผลการวิจัย

6.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไป

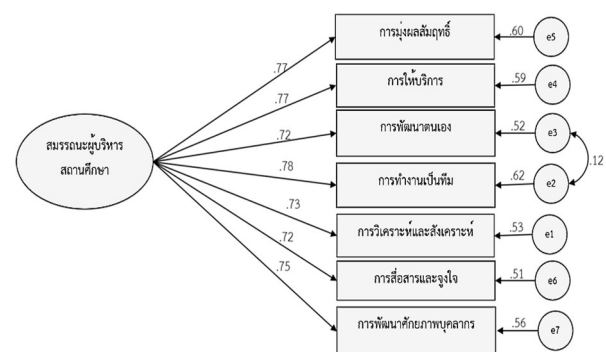
6.1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 559 คิดเป็นร้อยละ 64.48 เป็นชาย จำนวน 308 คน คิดเป็น 35.52 ด้านระดับการศึกษาชั้นสูงสุดพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 411 คิดเป็นร้อยละ 47.41 รองลงมาปริญญาตรี จำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 41.06 และน้อยสุดปริญญาเอก จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 11.53 ในด้านตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นตำแหน่งครู จำนวน 436 คน คิดเป็นร้อยละ 50.29 รองลงมาคือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 26.18 และน้อยที่สุดคือผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 ตามลำดับ

6.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory Factor Analysis : CFA) ที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา

6.2.1 องค์ประกอบเชิงยืนยันที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา หลักการบริหารสถานศึกษา สมรรถนะครู ทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา และกระบวนการนิเทศการศึกษา

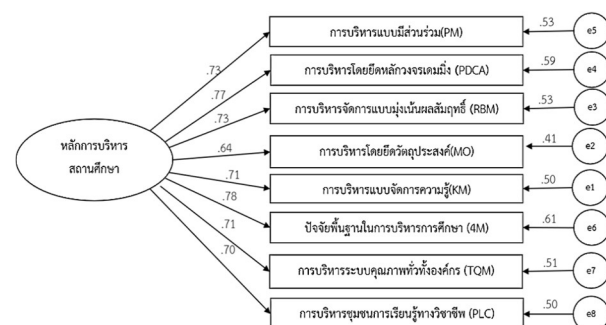
6.2.2 องค์ประกอบเชิงยืนยันที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ทุกองค์ประกอบเป็นองค์ประกอบที่แท้จริง ดังนี้

1) องค์ประกอบด้านสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การให้บริการ การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม วิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและแรงจูงใจ และพัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยมีค่าเท่ากับ $\chi^2=18.869$, $\chi^2/df=1.451$, CFI=0.998, GFI=0.994, AGFI=0.987, RMSEA=0.023, RMR=0.004

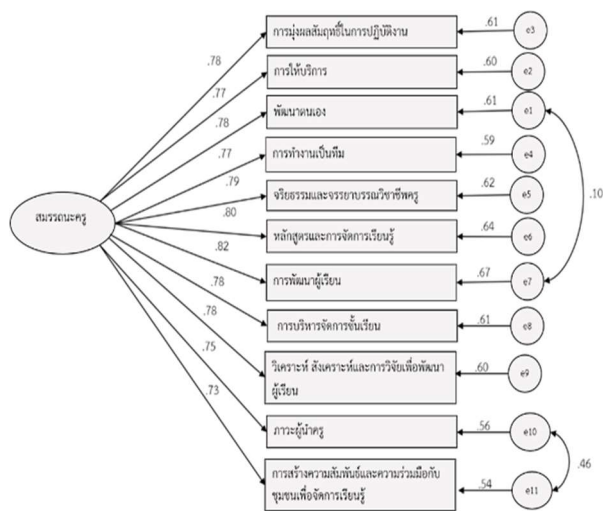
ภาพที่ 2 โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรแฝงสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

2) องค์ประกอบด้านหลักการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารโดยหลักวงจรเดมมิง การบริหารจัดการแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ การบริหารจัดการความรู้ การบริหารการศึกษา 4M การบริหารระบบคุณภาพทั่วทั้งองค์กร และการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีค่าเท่ากับ $\chi^2=28.919$, $\chi^2/df=1.446$, CFI=0.997, GFI=0.992, AGFI=0.985, RMSEA=0.023, RMR=0.004

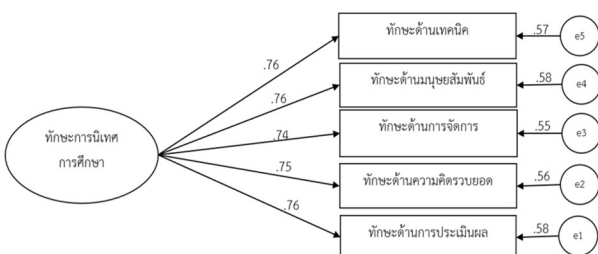
ภาพที่ 3 โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรแฝงหลักการบริหารสถานศึกษา

3) องค์ประกอบด้านสมรรถนะครู ประกอบด้วย มุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การให้บริการ การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน วิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ภาวะผู้นำครู และการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ โดยมีค่าเท่ากับ $\chi^2=57.837, \chi^2/df=1.377$, CFI=0.998, GFI=0.988, AGFI=0.982, RMSEA=0.021, RMR=0.005

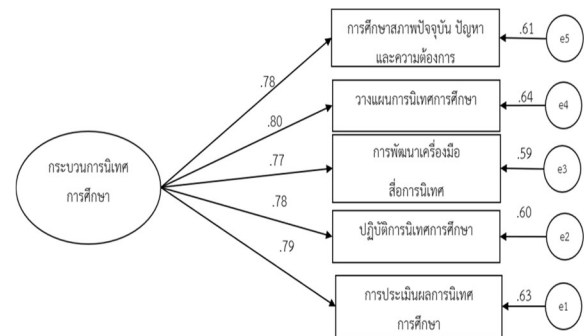
ภาพที่ 4 โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรแฝงสมรรถนะครู

4) องค์ประกอบด้านทักษะการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการจัดการ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านการประเมินผล โดยมีค่าเท่ากับ $\chi^2=1.094, \chi^2/df=.219$, CFI=1.000, GFI=0.999, AGFI=0.998, RMSEA=0.000, RMR=0.002

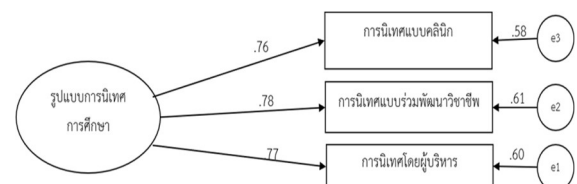
ภาพที่ 5 โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรแฝงทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

5) องค์ประกอบด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ วางแผนการนิเทศการศึกษา การพัฒนาเครื่องมือ สื่อการนิเทศ ปฏิบัติการนิเทศการศึกษา และการประเมินผลการนิเทศการศึกษา โดยมีค่าเท่ากับ $\chi^2=2.969, \chi^2/df=0.594$, CFI=1.000, GFI=0.999, AGFI=0.996, RMSEA=0.000, RMR=0.002

ภาพที่ 6 โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรแฝงกระบวนการนิเทศการศึกษา

6) องค์ประกอบด้านรูปแบบการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ การนิเทศโดยผู้บริหาร โดยมีค่าเท่ากับ $\chi^2=0.190, \chi^2/df=0.190$, CFI=1.000, GFI=1.000, AGFI=0.999, RMSEA=0.000, RMR=0.002

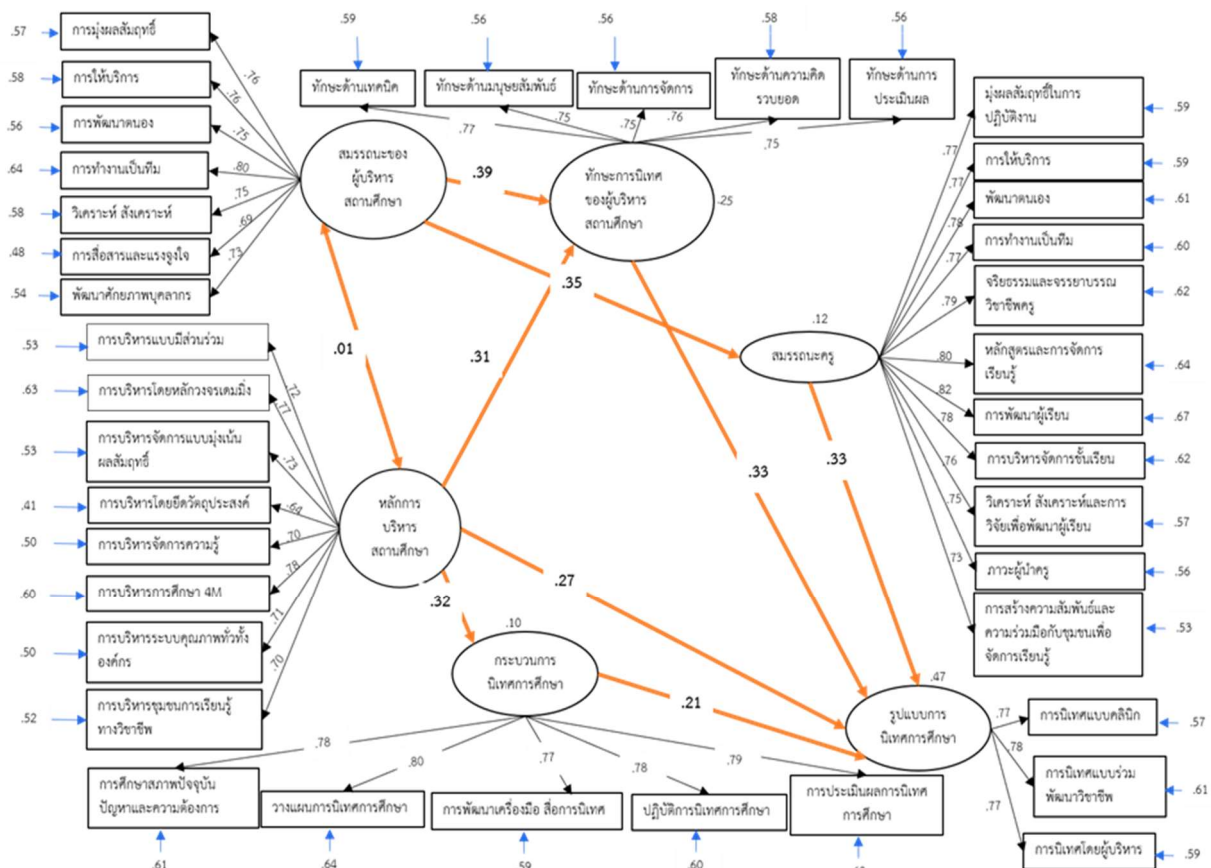

ภาพที่ 7 โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรแฝงรูปแบบนิเทศการศึกษา

6.3 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=731.901, \chi^2/df=1.091$, GFI=0.959, AGFI=0.953, RMR=0.010, RMSEA=0.010) ค่าอิทธิพลรวมจำแนกตามองค์ประกอบ ประกอบด้วย สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.25 หลักการบริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.54 สมรรถนะครู มีค่าเท่ากับ 0.34 ทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.33 และกระบวนการนิเทศการศึกษามีค่าเท่ากับ 0.21 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อรูปแบบการ

นิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ สมรรถนะครู โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.34 ทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.33 หลักการบริหารสถานศึกษา โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.27 และกระบวนการนิเทศการศึกษา โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.21 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมผ่าน

สมรรถนะครูและตัวแปรทักษะการนิเทศของผู้บริหาร ไปยังตัวแปรรูปแบบการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยค่าอิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.25 และตัวแปรหลักการบริหารสถานศึกษา มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรกระบวนการนิเทศการศึกษาและ ไปยังตัวแปรรูปแบบการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วย ค่าอิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.54

ภาพที่ 8 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา

6.4 ยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา มีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และนำไปใช้ได้จริง

7. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

7.1 องค์ประกอบเชิงยืนยันของการบริหารสถานศึกษา และการนิเทศการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบ

การนิเทศการศึกษา สามารถสรุปได้ 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา หลักการบริหารสถานศึกษา สมรรถนะครู กระบวนการนิเทศการศึกษา และทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา

7.2 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7.3 ยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลมี

ความคิดเห็นว่าความสัมพันธ์ทั้งหมด มีความถูกต้องเหมาะสม และเป็นไปได้ที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา และนำไปใช้ได้จริงสามารถนำมาเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามบริบทที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8. อภิปรายผลการวิจัย

8.1 องค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารสถานศึกษาและการนิเทศการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา หลักการบริหารสถานศึกษา สมรรถนะครู ทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา และกระบวนการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของกรวีร์ เกษบรรจง และ สุเทพ ลิ้มอรุณ (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านภาวะผู้นำอยู่ในอันดับสูงสุด 2) ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน ด้านการสื่อสาร ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม ด้านภาวะผู้นำ ด้านการปฏิสัมพันธ์และอิทธิพลและด้านแรงจูงใจ โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 59.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพวรรณ สิริรักษ์ (2559) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับดี ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมทุกปัจจัยส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผลการประเมินคุณภาพภายนอก ในระดับดีมาก โดยปัจจัยด้านการบริหาร มีค่าเฉลี่ย มากที่สุดรองลงมาคือ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนและสอดคล้องกับงานวิจัยของอังคลิตร ภูผิวนัน, นวัตร หอมสิน,

และ ประพทธิพย์ คุณากรพิทักษ์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารกับการนิเทศภายในของผู้บริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านการจูงใจ ปัจจัยด้านทักษะการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร และปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การนิเทศภายในของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้ร้อยละ 86.00 และสอดคล้องกับงานวิจัยของปาลงรี หงส์แก้ว (2563, น. 195) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า แบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในขอข่ายการนิเทศภายในกระบวนการนิเทศภายในและประสิทธิผลการนิเทศภายในซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ 1.ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายใน ประกอบด้วย ความรู้และทักษะของบุคลากรการนิเทศ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ บรรยายภาคในการนิเทศและแรงจูงใจ 2.ขอข่ายการนิเทศภายใน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล 3.กระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติตามแผนและการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ 4.ประสิทธิผลการนิเทศภายในประกอบด้วย คุณภาพครู คุณภาพนักเรียน คุณภาพผู้บริหาร คุณภาพสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรชัย ภิรมย์ (2559, น. 231-232) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ประกอบด้วย 7 ปัจจัยเรียงตาม

ลำดับความสำคัญ คือ ภาวะผู้นำ การบริหาร บรรยากาศองค์การ การมีส่วนร่วมของชุมชน แรงจูงใจในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์การและจิตวิญญาณของความเป็นครู

8.2 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า

8.2.1 องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาและการนิเทศการศึกษาที่มีอิทธิพลทางตรงต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษามี 4 องค์ประกอบ คือ สมรรถนะครู ทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา หลักการบริหารสถานศึกษา กระบวนการนิเทศการศึกษา ส่วนองค์ประกอบที่มีอิทธิพลทางอ้อม คือ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านสมรรถนะครูและทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา และหลักการบริหารสถานศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านกระบวนการนิเทศการศึกษาและทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ทองไชย (2558, น. 89-91) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กมีปัจจัยเชิงบวกสนับสนุนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 3 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 พฤติกรรมของผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับนิเทศ ประการที่ 2 ความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้นิเทศ ประการที่ 3 สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมีประโยชน์และมีประสิทธิภาพต่อการดำเนินงานนิเทศภายใน

8.2.2 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา พบว่ามีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ทองไชย (2558, น. 89-91) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กมีกระบวนการนิเทศภายในมีการดำเนินการใน 4 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศและการสร้างเสริม

กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติการนิเทศ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ขั้นที่ 3 การดำเนินการนิเทศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาภาญจศรีเนตร (2558, น. 117-118) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการนิเทศภายใน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจความต้องการและความจำเป็น ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการประเมินและรายงานผลการนิเทศ และด้านการขยายผล ยกย่องและเชิดชูเกียรติ ผลการประเมินรูปแบบพบว่ามีเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

8.3 ยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ได้แก่ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน นักวิชาการหรือศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน และครู จำนวน 3 คน ใช้วิธีการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (purposive sampling) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เห็นพ้องกันว่ามีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ สามารถนำมาเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามบริบทที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัณฑิรา สุภากร (2557, น. 262) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศ สำหรับศตวรรษที่ 21 ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และนำไปใช้ได้จริง สามารถนำมาเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามบริบทที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

9.1.1 จากผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา หลักการบริหารสถานศึกษา สมรรถนะครู ทักษะการนิเทศของผู้บริหาร

สถานศึกษา และกระบวนการนิเทศการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำองค์ประกอบเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในการนิเทศการศึกษาย่างจริงจัง เพื่อจะทำให้การนิเทศการศึกษามีประสิทธิภาพ

9.1.2 จากผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบด้านหลักการบริหารสถานศึกษา สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สมรรถนะครู กระบวนการนิเทศการศึกษา และทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา จะส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาหากจะนิเทศให้เกิดประสิทธิภาคนั้นควรจะต้องพัฒนาปัจจัยดังกล่าวเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานออกมาเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

9.1.3 ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษา สถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยเป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนา หรือกลยุทธ์การนิเทศการศึกษ ของสถานศึกษาตามบริบทที่เหมาะสมกับตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

9.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรมีการทำวิจัยและพัฒนาารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เป็นต้นแบบของโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป

9.2.2 ควรมีการถอดบทเรียนลักษณะการนิเทศการศึกษาที่โดดเด่น และเป็นประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

10. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ:กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2551). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรวีร์ เกษบรรจง และ สุเทพ ลิ้มอรุณ. (2557, มกราคม-เมษายน). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วิชาการ Veridian E-Journal, 7, (1), หน้า 73-80.

- เก็จนงก เอื้อวงศ์. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). การชี้แนะ : การประยุกต์ใช้เพื่อการนิเทศการศึกษา Coaching :An Application for Educational Supervision. ศึกษาศาสตร์ มสธ, 9, (1), หน้า 1-13.
- จิตติมาวรรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รัตนสุวรรณาการพิมพ์ 3.
- ชญาภาญจ ศรีเนตร. (2558). รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปาจารย์ หงษ์แก้ว. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ. (2557). อนาคตภาพของการนิเทศการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2556 - 2565). วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พงษ์ศักดิ์ ทองไชย. (2558). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัณฑิรา สุปการ. (2557). รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันชัย อยู่ตรง. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วรชัย ภิรมย์. (2559). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ศรัณย์ภัทร์ อินทรรักษาทรัพย์. (2558). แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ศศิวิมล พงษ์ไพโรจน์. (2558). การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ศิริวรรณ ลี้กิจเจริญผล, ประเสริฐ อินทร์รักษ์, และ นพดล เจนอักษร. (2561, พฤษภาคม-สิงหาคม). การนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูภาษาอังกฤษ. วิชาการครูศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 9, (2), หน้า 226-234.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). รายงานประจำปี 2558 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2562). แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อังคลิตร ภูผิวนัน, นวัตร หอมสิน, และ ประพรทิพย์ คุณากรพิทักษ์. (2562, ธันวาคม). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, (ฉบับเสริม), หน้า 59-75.
- อัมพวรรณ สิริรักษ์. (2559). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการนิเทศภายในตามความเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับดีมาก. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2009). The Basic Guide to Supervision and Instructional Leadership (2nd ed). Boston: Pearson Education.
- Krejcie, Robert V., & Morgan, Daryle W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3).
- Likert, Rensis. (1961). New Pattern of Management. New York : McGraw – Hill.